

A PROTECCIÓN E CONSERVACIÓN DO MEDIO AMBIENTE NATURAL GALEGO

D. Xosé Benito Reza Rodríguez
Director Xeral de Conservación da Natureza

CONSERVACIÓN DA BIODIVERSIDADE E OS ESPAZOS NATURAIS

A ninguén sorprenden os datos sobre a perda da biodiversidade que se produce no planeta.

A preservación da diversidade biolóxica en tódalas súas formas garda unha estreita relación no desenvolvemento e na calidade de vida das persoas

Ten o seu aval máis significativo a escala mundial polo respaldo, participación e acordos subscritos no Cumio de la Terra, moi especialmente o Convenio da Diversidade Biolóxica en 1992.

Neste sentido, combater a desaparición de especies e os hábitats converteuse nun dos obxectivos prioritarios das Estratexias Nacionais de Conservación e Uso Sostible da Diversidade Biolóxica.

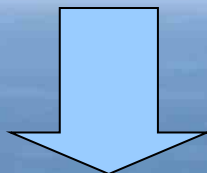
Por **conservación da biodiversidade** estamos a falar de:

1. Garantir a conservación, protección e recuperación da flora e fauna ameazada a partir das poboacións silvestres, outorgando preferencia as medidas de conservación das especies nos hábitats naturais, admitíndose o reforzo de poboacións en situacións críticas ou excepcionais.
2. Velar pola conservación das poboacións e comunidades tanto na súa estrutura como no mantemento das súas funcións, impulsando a súa recuperación.
3. Evita-la perda da diversidade biolóxica en tódalas súas formas (xenética, de individuos ou especies), tanto derivada da perda de exemplares autóctonos como inducida por la introducción e proliferación incontrolada de especies foráneas. Fomenta-la utilización ordenada dos recursos, garantindo o aproveitamento sostido das especies e dos ecosistemas, a súa restauración e mellora.
4. Lograr un Catálogo e Plans de xestión eficaces e que reflectan os cambios que se produzan no estado de conservación.

ESTRATEGIAS DE CONSERVACIÓN DA BIODIVERSIDADE

ENFOQUE PREVENTIVO

- Lei de augas
- Lei do solo
- Lei de montes
- Lei de protección do medio ambiente atmosférico
- Normativa de residuos
- etc

Instrumentos de avaliación derivados da Lei de protección ambiental de Galicia

- EIA
- EEA
- EINA
- AUTORIZACIONES DIRECTAS

ESTRATEGIAS DE CONSERVACIÓN DA BIODIVERSIDADE

ENFOQUE ACTIVO

CONSERVACIÓN DE
HÁBITATS

CONSERVACIÓN DE
ESPECIES

A PROTECCIÓN DOS ESPAZOS NATURAIS EN GALICIA

A Lei 9/2001, do 21 de agosto, de Conservación da Natureza

Define os espazos naturais protexidos

Aqueles espazos que conteñan elementos ou sistemas naturais de particular valor, interese ou singularidade, tanto debidos á acción e evolución da natureza coma derivados da actividade humana, e que fosen declarados como tales.

En función dos bens e valores que hai que protexer, os espazos naturais protexidos regulados nesta lei clasifícanse nas seguintes categorías:

- Reserva Natural
- Parque Nacional
- Parque Natural
- Monumento Natural
- Humidal Protexido
- Paisaxe Protexida
- Zona de Especial Protección dos Valores Naturais
- Espazo natural de interese local
- Espazo privado de interese natural

RESEÑA HISTÓRICA DOS ESPAZOS NATURAIS PROTEXIDOS EN GALICIA

A RELACIÓN DOS PARQUES NATURAIS PROTEXIDOS DE GALICIA É:

1978

Monte Aloia

1992

Complexo dunar de Corrubedo e lagoas de Carrexal e Vixán

1993

Baixa Limia-Serra do Xurés

1997

O Invernadeiro
Fragas do Eume

2002

Serra da Enciña da Lastra

APARECE UN VERTIXINOSO CAMBIO DE PANORAMA NA PROTECCIÓN DOS ESPAZOS NATURAIS EN GALICIA

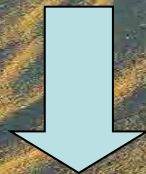
1990

2 Parques Naturais

- Monte Aloia
- Illas Cies

2 Espazos Naturais en Réxime de Protección Xeral

- Ría de Ortigueira e Ladrado
- Complexo Intermareal Umia-O Grove, A Lanzada, punta de Carreirón e lagoa de Bodeira

0,22% da superficie de Galicia

2005

Coa aparición da lei 9/2001, de conservación da natureza

13% da superficie de Galicia

SITUACIÓN ACTUAL DA REDE GALEGA DE ESPAZOS PROTEXIDOS

1 PARQUE NACIONAL (Pendente transferencia)

1. Parque Nacional Marítimo Terrestre das illas Atlánticas de Galicia (Vigo, Bueu, Ribeira e Vilagarcía de Arousa)

6 PARQUE NATURAIS

1. Monte Aloia (Tui-Pontevedra)
2. Complexo Dunar de Corrubedo y lagoas de Carregal e Vixán
3. Baixa Limia-Serra do Xurés (Entrimo, Lobios, Muiños-Ourense)
4. O Invernadeiro (Vilariño de Conso-Ourense)
5. Fragas do Eume (Cabanas, A Capela, Monfero, Pontedeume, As Pontes-A Coruña)
6. Serra da Enciña da Lastra (Rubiá-Ourense)

5 MONUMENTOS NATURAIS

1. A Fraga de Catasós (Lalín-Pontevedra)
2. O Souto da Retorta (Viveiro-Lugo)
3. O Souto de Rozabales (Manzaneda-Ourense)
4. A Costa de Dexo (Oleiros-A Coruña)
5. Praia das Catedrais (Ribadeo – Lugo)

5 HUMIDAIIS PROTEXIDOS (5 RAMSAR)

- 1.- Ría do Eo
- 2.- Ría de Ortigueira e Ladrado
- 3.- Lagoa e areal de Valdoviño
- 4.- Complexo das praias, lagoa e duna de Corrubedo
- 5.- Complexo intermareal Umia-Grove, a Lanzada

**73 ZONAS DE ESPECIAL PROTECCIÓN DOS VALORES NATURAIS
(REDE NATURA 2000 FORMADA POR 59 LIC + 14 ZEPAS)**

MAPA DE ESPAZOS NATURAIS PROTEXIDOS DE GALICIA

DATOS:

Sup. Galicia	=2.957.400	ha
Sup. Total ENP	= 388.044,64	ha
% ENP de Galicia	=	13,1

Fragas do Eume

Complexo Dunar de Corrubedo e lagoas de Carregal e Vixán

Serra da Enciña da Lastra

O Invernadeiro

Monte Aloia

Baixa Limia-Serra do Xurés

Lenda:

- 59 LIC+14 ZEPAS
- 5 Monumentos Naturais
- 5 Humidais Protexidos
- 6 Parques Naturais
- 1 Parque Nacional Marítimo Terrestre das Illas Atlánticas de Galicia

ESTADO DO PROCESO DA REDE NATURA 2000 EN GALICIA

CREACIÓN DA REDE NATURA 2000 MEDIANTE A
DIRECTIVA HÁBITATS (**Directiva 92/43/CEE**)

PROPOSTA GALEGA DE LUGARES DE IMPORTANCIA
COMUNITARIA
(Orde de 28 de outubro de 1999)

DECLARACIÓN DE ZONAS DE ESPECIAL PROTECCIÓN
DOS VALORES NATURAIS
(Decreto 72/2004, de 2 de abril)

APROBACIÓN POR PARTE DA COMISIÓN DOS “LIC” DA
REXIÓN BIOXEOGRÁFICA ATLÁNTICA
(DECISIÓN DA COMISIÓN de 7 de decembro de 2004)

SITUACIÓN ACTUAL DA REDE NATURA 2000

TOTAL 59 LIC

PROVINCIA DA CORUÑA
16 LIC

PROVINCIA DE LUGO
17 LIC

PROVINCIA DE OURENSE
9 LIC

PROVINCIA DE PONTEVEDRA
17 LIC

A Coruña	Superficie (ha)
Ortigueira-Mera	3.868
Costa Ártabra	7.546
Fragas do Eume	9.127
Encoro de Cecebre	493
Costa da Morte	11.809
Complexo húmido de Corrubedo	9.263
Betanzos-Mandeo	1.020
Carnota-Monte Pindo	4.674
Costa de Dexo	347
Estaca de Bares	852
Esteiro do Tambre	1.581
Monte e lagoa de Louro	1.096
Xubia-Castro	2.074
Serra do Careón	6.662
Río Anllóns	162
Río Tambre	583
TOTAL	61.157

Lugo	Superficie (ha)
Ancares-Courel	102.562
Río Eo	1003
Parga-Ladra-Támoga	4.938
A Marronda	1.239
As Catedrais	297
Carballido	4.828
Cruzul-Agüeira	652
Monte Faro	2.988
Monte Maior	1.247
Negueira	4.558
Ría de Foz-Masma	643
Río Landro	127
Río Ouro	109
Canón do Sil	5.914
Serra do Xistral	22.964
Río Cabe	1.787
Costa da Mariña Occidental	491
TOTAL	156.347

Ourense	Superficie (ha)
Baixa Limia	33.920
Macizo Central	46.983
Bidueiral de Montederramo	1.984
Pena Veidosa	2.321
Río Támega	630
Veiga de Ponteliñares	160
Pena Trevinca	24.894
Pena Maseira	5.715
Serra da Enciña da Lastra	1.742
TOTAL	118.349

Pontevedra	Superficie (ha)
Sistema fluvial Ulla-Deza	1.633
Río Lérez	149
A Ramallosa	92
Complexo Ons-O Grove	7.607
Illas Cíes	990
Río Tea	356
Baixo Miño	2.871
Brañas de Xestoso	1.077
Cabo Udra	623
Costa da Vela	1.419
As Gándaras de Budiño	727
Illas Estelas	725
Serra do Candán	10.699
Serra do Cando	5.458
Sobreirais do Arnego	1.124
Enseada de San Simón	2.218
Monte Aloia	783
TOTAL	38.551

Sup. Total LIC= 374.404,64 ha

Sup. Media = 6.345,8 ha

% Sup. Galicia = 12,6

14 ZEPAS

DENOMINACIÓN	SUP. (ha)	Terra	Mar
<i>Illas Cíes</i>	990,33	458,63	531,70
<i>Ribadeo</i>	613,76	276,99	336,77
<i>Ría de Ortigueira e Ladrado</i>	3.025,27	1.345,64	1.679,63
<i>Complexo intermareal Umia-O Grove, A Lanzada, punta Carreirón e lagoa Bodeira</i>	2.812,50	1.062,10	1.750,40
<i>Costa da Morte Norte</i>	7.962,22	3.762,36	4.199,87
<i>Illa de Ons</i>	923,79	444,68	479,11
<i>Costa de Ferrolterra-Valdoviño</i>	4.265,53	1.844,47	2.421,07
<i>Serra da Enciña da Lastra</i>	1.742,10	1.742,10	0,00
<i>Complexo litoral de Corrubedo</i>	971,48	971,48	0,00
<i>Costa da Mariña Occidental</i>	2.169		
<i>Ría de Foz</i>	564		
<i>Ancares</i>	12.564		
<i>Esteiro do Miño</i>	1.688		
<i>Baixa Limia-Serra do Xurés</i>	31.287		
TOTAL	71.578,98		

XESTIÓN DOS ESPAZOS NATURAIS PROTEXIDOS EN GALICIA (Lei 9/2001, do 21 de agosto, de conservación da natureza)

- RESERVA NATURAL
- PARQUE NACIONAL
- PARQUES NATURAL
- MONUMENTO NATURAL,
- HUMIDAL PROTEXIDO
- PAISAXE PROTEXIDA,
- ZONA DE ESPECIAL PROTECCIÓN DOS VALORES NATURAIS

CONSELLERÍA DE
MEDIO AMBIENTE

ESPAZO NATURAL
DE INTERESE LOCAL

CONCELLO

ESPAZO PRIVADO DE
INTERESE NATURAL

PARTICULAR OU
ENTIDADE
QUE PROPUXO
A SÚA DECLARACIÓN

Decreto 124/2005, do 6 de maio, polo que se regula a figura de espazo natural de interese local e a figura de espazo privado de interese natural

INSTRUMENTOS DE PLANIFICACIÓN DOS ESPAZOS NATURAIS

A Lei 4/1989 recolle como instrumentos básicos de planificación:

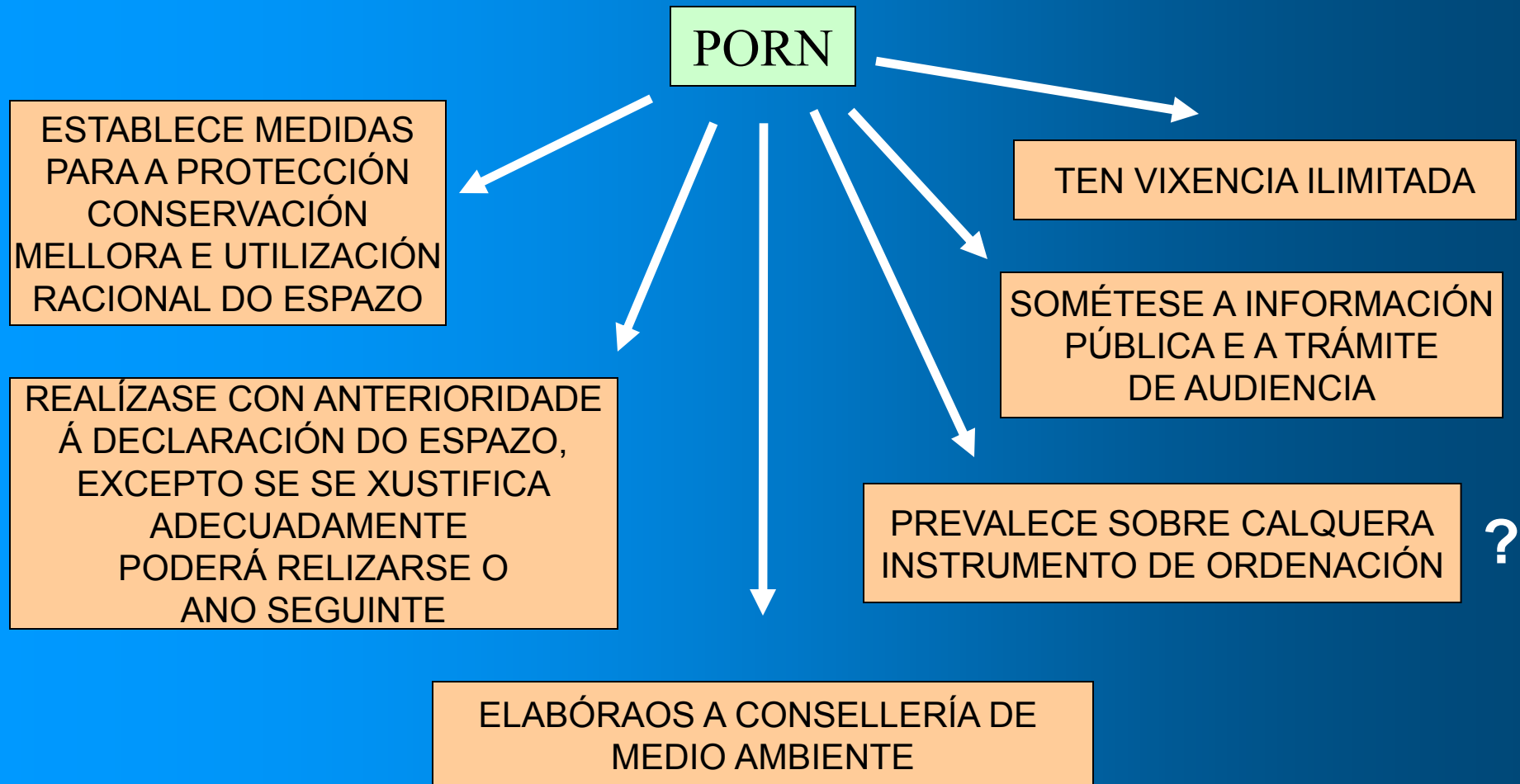
Plan de Ordenación dos Recursos Naturais (PORN)
Plan Rector de Uso e Xestión (PRUG)

Ademais destes, a Lei 9/2001 de conservación da natureza, de Galicia recolle:

Plan de Conservación

SISTEMAS DE PLANIFICACIÓN DOS ESPAZOS NATURAIS

ESTADO DA PLANIFICACIÓN DOS ESPAZOS NATURAIS EN GALICIA

Espazos naturais que teñen APROBADO o PORN :

Cod	Nome	ha	Norma
A Coruña			
ES1110003	Fragas do Eume	9127	PORN
ES1110006	Complexo Húmido de Corrubedo	9317	PORN
Ourense			
ES1130001	Baixa Limia	33920	PORN e PRUX
ES1130009	Serra de Enciña da Lastra	1742	PORN
Pontevedra			
ES0000001	Illas Cíes	990	PORN do Parque Nacional
ES1140005	Monte Aloia		PORN

INSTRUMENTOS DE PLANIFICACIÓN EN ELABORACIÓN

A Coruña

ES1110001	Ortigueira-Mera	3868	PORN e PRUX
ES1110003	Fragas do Eume	9127	PRUX
ES1110004	Encoro de Cecebre	529	PORN e PRUX
ES1110005	Costa da Morte	11780	PORN e PRUX
ES1110006	Complexo Húmido de Corrubedo	9317	PRUX

Lugo

ES1120001	Ancares-O Courel	102830	PORN e PRUX
ES1120003	Parga-Ladra-Támoga	4934	PORN e PRUX

Ourense

ES1130005	Río Támega	630	PORN e PRUX
ES1130007	Pena Trevinca	24894	PORN e PRUX
ES1130009	Serra de Enciña da Lastra	1742	PRUX

Pontevedra

ES1140004	Complexo Ons-O Grove	7592	PORN e PRUX
ES1140008	Brañas de Xestoso	1077	PORN e PRUX
ES1140005	Monte Aloia	746	PRUX
	Parque Nacional Illas Atlánticas	8.496	PRUX

AMBITO NORMATIVO

Convenio de Bonn, 1979 sobre a conservación de especies migratorias de animais silvestres: asegurar, por un lado, a protección estricta das especies migratorias ameazadas de extinción na totalidade ou nunha parte importante da súa área de distribución e persuadir, por outro lado, os estados da área de distribución para que conclúan acordos para a conservación e a xestión das especies

Convenio de Berna, 1979, relativo á conservación da vida silvestre e do medio natural en Europa), ratificado por España mediante o instrumento de 13 de maio do 1986.

Directiva 92/43/CEE, do Consello, de 21 de maio de 1992, relativa á conservación dos hábitats naturais e da fauna e flora silvestres

Directiva 79/409/CE do Consello de 2 de abril 1979 relativa á conservación das aves silvestres

Real Decreto 1997/1995, do 7 de decembro, que establece medidas para contribuír a garantir a biodiversidade mediante a conservación dos hábitats naturais e da fauna e flora silvestre

Real Decreto 1193/1998, de 12 de xuño, polo que se modifica o Real Decreto 1997/1995, do 7 de decembro, que establece medidas para contribuír a garantir a biodiversidade mediante a conservación dos hábitats naturais e da fauna e flora silvestre

Ley 4/1989, de 27 de marzo, de conservación dos espazos naturais e da flora e fauna silvestres

Ley 9/2001, de conservación da natureza

Decreto 72/2004, do 2 de abril polo que se declaran determinados espazos como zonas de especial protección dos valores naturais

Decreto 110/2004, do 27 de maio, polo que se regulan os humidais protexidos

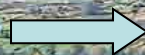
Decreto 124/2005, de 6 de maio, polo que se regula a figura de espazo natural de Interés local e a figura de espazo privado de interés natural

PROPOSTAS DE PLAN DE ACCIÓN

Transferencia do Parque Nacional

Traspaso de competencias á Xunta

Declaración de Parque Natural

Ancares

Courel

Ampliación Baixa Limia-Serra do Xurés

Declaración de Paisaxe Protexida

Canón do Sil

Declaración de Monumentos Naturais

Espazos Naturais de interese xeomorfológico

Carballeira da Rocha, Pena Corneira...

Declaración de dúas novas ZEPAS

Pena Trevinca

A Limia

Reserva da Biosfera

Internacional Gerês-Xurés e Rías Baixas

CONSERVACIÓN DE ESPECIES

Elaboración do Catálogo Galego de Especies Ameazadas

Elaboración dunha base de datos sobre a flora e fauna galegas

Elaboración de Plans de Recuperación, Protección, Conservación ou Manexo

Elaboración de Plans de Recuperación ou Xestión de especies cinxéticas ou piscícolas con ameaza

Creación dunha rede galega de Centros de Recuperación de Fauna Silvestre

Elaboración do Catálogo Galego de Árbores Senlleiras

Colaboración e coordinación entre administracións para o control de exportacións e importacións de flora e fauna incluídas no CITES

Catálogo Galego de Especies Ameazadas

É un rexistro administrativo no que se incluírán as especies ameazadas. A proposta inicial consta de 404 especies: 157 catalogadas “En Perigo de extinción”, “Sensibles á alteración do seu hábitat” ou “Vulnerables” e o resto son “De interese especial”

Implica

Protección normativa

Protección activa (Planes de conservación ou recuperación)

CONSECUENCIAS:

Lobo: Plan de Xestión

Oso: Plan de Recuperación

Buho Real: Plan de Conservación en marcha

Aguila Real: Plan de Recuperación en marcha

Arao: Plan de Recuperación en marcha

Urogallo: Plan de Recuperación en marcha

Pardela balear: Plan de Recuperación en marcha

O Catálogo Galego de Árbores Senlleiras

É un rexistro no que se incluírán aqueles exemplares ou rodaís de interese científico ou cultural que deban ser conservados

Función

Desenvolver os procedementos de declaración, medidas de protección e axudas a súa conservación

Actualmente estase no proceso de elaboración do borrador do Decreto que regulará ó Catálogo

MOITAS GRAZAS